

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 9

Oslo, den 29. februar 1940

52. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrød Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: 4. søndag i fasten. — En fallitt. — Det menneskelige fellesskap. — Russisk mentalitet av idag. — Til Finnland. — † Fru Josefine Hoier. — St. Vinsensforeningens innsamling. — Herhjemme. — - og derute.

4. søndag i fasten.

Joh. 6, 1—15.

Filip er rådløs, Andreas finner på en utvei, men den strekker heller ikke til —: «hvad er det til så mange?» — alene Jesus vet råd og har visst det hele tiden.

Filip og Andreas ser bare foreteelsen fra den håndgripelige, jordiske side — Jesus ser den fra himlens høihet i perspektiv av sjelenes frelse.

Vi som søndag efter søndag samles om det under at Herren bryter brødet til hele sin skare av millioner katolikker, som er gått med ham op på kirkeberget — så rikelig, at det enda blir en kurv full til overs å bevare i Tabernaklet — mon ikke vi altfor ofte står og ser på dette like så *jordvendte* som Filip og Andreas? La oss heller forsøke å se bespisningsunderet på alteret i *Jesu* lys!

*

I sin kanon lærer messeboka oss å løfte blikket fra «delaktigheten i *dette* alter» (som presten her kysser) til det «sublime alter for Guddoms-majestetens åsyn i *himlen*». Dette *Sursum corda* gir ovenlys i vårt kor og himmelsk glans over vårt alter — vi ser i ett glimt at det ikke bare er *vi* som feirer messe, men at vår store liturg, ypperstepresten Jesus Kristus, feirer den *samme* messe, om enn egenhendig, for sin og vår himmelske Faders majestetiske ansikt i det høie.

Og i samme glimt ser vi *engleskaren* med røkelseskaret og *helgenskaren* med martyrpalmene, fra

Petrus til Damianus, fra Maria til Lucia, stå som leviter og ministranter og kor om gullaltret — og vår lille handling blir stor ved å være delaktig i Kristi evige hyllestoffer for den evige Fader.

*

Har vi set opad skal vi også få se underet. Et av fedrenes eldste skrifter lærer oss det i denne tanke: som vårt faste alterbrød, ett og samlet, en gang var spredte markens korn på åkrene men blev høstet, malte, knadd og bakt til en *enhet* slik gjør dette sakrament oss, som nyter det over hele jordens krets, til *ett*: til *Kirke*.

Kommunion er ikke bare *communio opad*: mellom min sjel og Kristus — men gjør oss også til *communiantes*: setter oss i *communio utad*, med hverandre ved dette og ved alle jordens altre. Det er korsets vannrette og loddrette linje på altret!

La oss da utvi vårt hjerte til Jesu Kristi horisont og se at «messeofret» er ikke bare *dette* offer for oss i *denne* kirke, men *alle* messer ved *alle* altre i *alle* kirker, til *alle* tider — forbundet med hverandre i real-nærværet og i denne forbundet med Kristi *evige* hyllest til Faderen.

Så går vi da idag til messe med Pius XII i hans Vatikankapell, med feltpresten i skyttergraven, med misjonæren i palmekirken, med dem ved skibenes gyngende alterbord, med de unerte på gresk eller kaldeisk, syrisk eller koptisk, med helgner og syn-

En fallitt.

Goethe har sagt en gang at til syvende og sist er verdenshistorien bare beretningen om vantroens kamp mot troen — og det som er foregått i Russland i de senere årtier er en stadfestelse av disse ord. Sovjets historie er en klar og tydelig demonstrasjon av de følger en forbitret utryddelseskrig mot kristendom og religion har for et lands og dets folks skjebne, lykke og velferd, ti hvor uenig emigrantene og de hjemmeværende kommunister enn ellers kan være om alt mellom himmel og jord så er de enig i ett: at kjernen i hele den bolsjevistiske revolusjon er kampen mot troen på Gud og Kristus og det kristne evangelium.

Og hvorledes er så fruktene blitt av denne kamp? Har den ført til og har den nådd sitt mål? Nei og atter nei! Alle religionsforfølgelsene i Russland har bare ett resultat å opvise: et folk lar sig ikke avkristne, selv om man anvender alle til rådighet stående maktmidler. Ingen mindre enn Jaroslavskij, som er president for «de kjempende gudløses forbund» og redaktør og utgiver av denne organisasjons presseorgan «Bezboznik» har måtte innrømme det nu, idet han har både uttalt og skrevet at det tross to årtiers uavbrudt kamp mot kristendommen ikke er lykkedes å vinne mer enn ca. $\frac{2}{3}$ av bybefolkningen og ca. $\frac{1}{3}$ av landbefolkningen for ateismen, hvilket praktisk talt vil si at ca. 60 % av det russiske folk stadig holder fast ved sin tro på Gud og Kristus, da fremdeles de fleste er bosatt ut over landdistriktene. Man ser stadig også nu i den gudløse presse beklagelser over at selv «pionerene» — d.v.s. medlemmer av de kommunistiske ungdomsforbund — ikke alene overværer søndagsgudstjenestene i kirkene men også tar aktiv del i dem, f. eks. ved å synge i kirkekorene. Og dette gjelder ikke alene landbefolkningens ungdom — også i byene gjør det

dere, med kirkefedre og apostler, i gotiske dører og i stolte basilikaer, i kapeller og katedraler — ja, med ham som forrettet tjenesten i Jerusalems høisal og på Golgatas blodige alterplanke og som nu legger også *vår* offergave til sin på altret i det ny Jerusalem.

Er vårt øie så åpent, vårt syn så vidt, blir vår søndagstjeneste rett en *høimesse*.

Peter Schindler.

sig nu en sterk tendens gjeldende i retning av en utdyping av problemene. Men ønsker ikke mer bare å holde sig til overflaten av alle foretelser — man spør om deres mål og mening, om hele tilværelsens mål og mening. Selv naturforskerne er begynt å forkynne en filosofi, som hinsides all mekanikk berører de siste og evige problemer — men i grunnen er det intet besynderlig ved gangen i denne utvikling. Der nemlig hvor gudløsheten tilsynelatende har seiret i det rent formelle, har den åpenbart så meget av sin indre tomhet og kraftesløshet at alle tenkende mennesker har måtte ta skrekk av det. Ti hvad er resultatet av det gudløse menneskes fornektelse av Gud og tro på å kunne greie sig selv uten ham ved bare på grunnlag av sin egen vilje å ordne alle sine livsforhold efter som det passer ham best og uten smålig hensynstagen til andre?

Jo — vi ser et samfund som ikke mer er et samfund men en samling individer på et såre primitivt stadi tross alle moderne tekniske hjelpemidler, oppløst i sine atomer fordi alles hånd er løftet mot alle og enhver bare tenker på sig selv og sitt eget beste uten hensyn til andres kan hende soleklare rettigheter. Et samfund uten den moral, som binder i samvittighetens ansvar overfor en høiere instans og hvor derfor det ikke finnes tillit mann og mann imellem, fordi ingen anerkjenner en overpersonlig instans som dommer over sine handlinger, og som disse handlinger skal rettfærdiggjøre sig overfor. Men et samfund uten en felles forpliktende rettfærdigsnorm vil alltid bli et samfund, hvor den som har makten også har retten og hvor derfor uskyldige mennesker kan forfølges, dømmes og straffes uten at noen kan gjøre effektiv innsigelse enn si gripe effektivt inn. Et samfund hvor all rettergang virker parodisk fordi dommer allikevel felles uten juridisk begrunnelse, ofte ikke en gang med forutgående anklage slik at «forbryteren» er ute av stand til å forsvare sig, og hvor derfor det offentlige såvel som det private liv er grepet av usikkerhet og uro.

De russiske forhold av idag viser oss i grellest mulig belysning hvorledes alt sosialt liv blir umulig når det ikke finnes indre moralske og religiøse bånd som holder samfundet sammen men dette må skje ved rent ytre maktmidler, som oftest i form av brutal tvang. Sovjetborgeren lever idag overvåket og kontrollert av staten som skulde han være

slave og ikke en fri mann. Han kan ikke foreta den minste reise fra sitt hjemsted uten myndighetenes tillatelse og ikke vedlikeholde selv den uskyldigste brevveksling med utlandet uten å utsette sig for mistanke, som når som helst kan slå ut i forfølgelse.

Med undren har det øvrige Europa sett at da det lykkedes mennesket å rive sig løs fra Gud gikk det inn under trellekår og blev offer for samvittighetsløse makthaveres vilkårlighet. Under den kollektive teoris åk blev alt menneskelig og menneskeverdigg knust. Det «frie» individ er blitt bytte for en indre og ytre elendighet ingen hadde kunnet tenke sig — og det tragiske er at det vel aldri har vært noen regjering som så glødende begeistret er gått inn for sine undersåtters jordiske velferd som nettop den bolsjevistiske — og ingen har spilt en slik fallitt som den. Et av de fruktbareste og gavmildeste land i verden må se sitt folk lide en nød av rent kjempemessige dimensjoner — og det fordi man har søkt å

jage Gud og Kristus bort fra dets område. Selvmords-epedemiene viser en stadig tiltagende tendens — selv ledende bolsjevikere som de to geniale forfattere Majakowskij og Jensoninn har ikke orket å overleve sine skuffelser men har foretrukket å ta sitt eget liv fremfor å være vidne til mer elendighet. Selvmordene er sørgelige beviser for den skjebne som rammer mennesker uten fast indre holdepunkt — og kommunismens idé har også spilt fallitt som et slikt. De mest intelligente og vidsynte begynner å bli klar over dette nu skjont makthaverne gjør alt for å skjule hvor fortvilet stillingen i virkeligheten er og hvor stort et fallittbo Sovjetrusland av idag i virkeligheten representerer. En gudløs kultur kan ikke bygges op på illusjonen om det autonome menneske — en alvorlig lærepenge også for Europa, navnlig når man tenker på at de kommunistiske gudløse ideer oprinnelig er kommet vestfra til Russland.

Det menneskelige fellesskap.

Av Ludvig Wollnick.

Vår trossfelle, lektor Ludvig Wollnick, har i «Bergens Tidende» for 22. ds. skrevet et lengre essay om det menneskelige fellesskap. Plassen tillater oss ikke å gjengi den utmerkede artikkel in ekstenso — vi skal derfor resymere begynnelsen.

Aller først defineres grunnsynspunktet i den naturalistiske menneskeopfatning efter den amerikanske psykologs McDougalls formulering som «de nedarvede instinktene bestemmer formelen for all psykisk virksomhet og avgir den drivkraft hvorigjennem all mental virksomhet opprettholdes». Det blir da rase- eller «folkesamhørigheten» på den ene siden og «klassemotstand» på den andre, som blir de uoverstigelige skranke for det natur- og instinkt-bundne menneskelige fellesskaps virkeliggjørelse i mer utstrakt grad. Marxismen anerkjenner bare de økonomiske interesser som grunnlag for fellesskap — men bolsjevismen er i aller høieste grad inkonsekvent når den samtidig med at den forneker all moral som stammer fra overnaturlige ideer opprettholder et etisk rettferdighets ideal med universeil og objektiv gyldighet, som skal kunne gi den fornødne slagkraft til et lykkeligere liv.

Den nasjonalistiske ideologi er da mer konsekvent når den som mål for menneskelig streben setter

den sterkeste rett til å undertvinge de svakere — men begge disse fellesskapsideer møtes i et hat og en ødeleggelsesdrift overfor alle anderledes tenkende som dreper all virkelig menneskelighet i det lange løp om de får råde.

I de store spiritualistiske systemer ophøier menneskeånden sig til guddom med den fornuftmessige virkelighetserkjennelse som utviklingens siste og høieste formål. Den store tyske filosof Hegel hevder at tenkerne fremtrer som organer for en upersonlig dialektisk idéutvikling hvis formål er de åndelige og kulturelle verdier som den i sig selv frembringer. Denne idealistiske menneskeopfatning ophever ganske visst de biologisk og materielt betingede motsetningsforhold mellem menneskene men utdyper kløftene i den åndelige og intellektuelle utrustning og kulturelle utvikling og medfører dannelsen av en åndsaristokratisk elite i en atmosfære av hovmøt og menneskeforakt.

Det viser sig derfor atter og atter at de skeptiske og relativistiske retninger, som benekter at det bak den forgjengelige mangfoldighet ligger en uforgjengelig enhet, må søke fotfeste i et eller annet åndelig prinsipp når de vil begrunne sitt standpunkt. Selv «materien», den materialistiske filosofis bærende be-

grep er en immateriell idé, som omfatter egenskaper som er felles for tingene bare disse i sig selv — ideen om utstrekning i rummet.

Men kan den åndelige helhetssammenheng omfattes og erkjennes av den menneskelige fornuft?

Forutsetningen måtte være at tilværelsen som helhet kunde tenkes å foreligge for en bestemt menneskelig tenkers eftertanke som et avsluttet hele. Mennesketanken er alltid eftertanke: det er bare som fortid tilværelsen kan bli gjenstand for filosofisk refleksjon. Men da mennesketanken inngår i den øvrige tilværelsessammenheng som et av dens momenter, måtte en avsluttet tilværelse også bety tankevirksomhetens ophør.

Den rent intellektualistiske sannhetsstreben er sig sin utilstrekkelighet mere eller mindre klart bevisst.

Absolutt erkjennelig og gjennemsiktig kan den uendelige og uavsluttelige helhetssammenheng bare være for «Den som selv er utenfor tilværelsen og dog i tilværelsen, som i sin evighet er for evig avsluttet og dog inneslutter tilværelsen i sig — det er Gud.» (Kierkegaard.)

Verdensordenen kan derfor hverken fremstilles, «rettferdiggjøres» eller fordømmes i menneskelige tankesystemer.

Men valget står ikke mellom den rene intellektualisme og «det intellektuelle selvmord» —: fornektelsen av den fornuftsmessige sannhetsstreben.

Noe ganske vesensforskjellig er tankens frivillige suspensjon av sig selv ansikt til ansikt med mysteriet. Her fremkommer knefallet ikke som et sprang ut i det absurde, hvor det fornuftstridige paradoks representerer det reddende halmstrå, men som den naturlige og nødvendige konsekvens av tankens innsikt i sin egen begrensning.

*

Sanseerfaringene påtvinger sig enhver som har sine sansers fulle bruk. Det gjør ikke de åndelige erfaringene, hvad enten de nu er av etisk, estetisk eller religiøs art. De er ikke derfor mindre «virkelige». De er ganske visst ikke umiddelbart gitt. Umiddelbart gitt er for hvert menneske bare muligheten for å kunne gjøre åndelige erfaringer. Men hvor det dreier sig om åndelige anlegg og behov er forskjellen mellom menneskene vesentlig en forskjell i styrke og klarhetsgraden.

Det religiøse behovs intensitetsgrad kan være så lav at det ikke rekker over bevissthetsterskelen eller bare gjør sig gjeldende som en flyktig, sporadisk opdukkende, uartikulert lengsel, hvis art man ikke gjør sig klar. Der er bare en mulighet til stede for

at denne kim kan utvikle sig til blomst og frukt, og muligheten består alltid for at den skal fortrenges, forkrøple, visne. Det gjelder både for de religiøse og de «irreligiøse».

Lar den religiøse «sans» sig egentlig definere? Det dreier sig her om en åndelig verdibevissthet eller om en mere eller mindre sterk og dyptgripende oplevelse. Derfor kan en begrepslig innholdsbestemmelse ikke ha noen mening for dem hvis religiøse verdibevissthet aldri har vært vekket.

«Enhver intelligens», sier den katolske mystiker Ruysbroeck, «som har sin opprinnelse i det skapte lys, er her lik flaggermusens lek i det strålende sollys Og fornuften spør sig selv atter og atter hvorfra det skriver sig og famler alltid på nytt for å følge denne stråle av sødme helt til dens kilde. Men den vet like meget den første dag som den siste. Og det er derfor at fornuften og all iakttagelse sier: Jeg vet ikke hvad det er Der stråler Guds glans med en så uhyre kraft at fornuften og enhver forstand svikter og må vike tilbake for Guds ufattelige klarhet.»

Fordi det menneskelige åndsliv har sitt første utspring og sitt siste mål i et åndelig liv av uendelig mere ophøiet og omfattende art enn det selv, kan det aldri finne fast grunn i sig selv. Fast grunn finner det bare i Det Guddommelige Mysterium. «For», sier Ruysbroeck, «hvis vi kunde kjenne Det eller fatte Det, vilde Det synke ned til det som kan bestemmes og måles, og således vilde Det ikke kunne tilfredsstille oss, og freden vilde bli til en evig uro».

*

Og så kommer slutten av artikkelen som vi gjengir in extenso:

«Det er grunnløst at troen på den positive religions innhold kan bestå, når fornuften har overbevist sig om det motsatte,» sier Hegel i sin religionsfilosofi, «konsekvent og riktig har derfor kirken ikke godkjent den opfatning at fornuften skulde være i strid med troen og allikevel skulde kunne underkaste sig den. Den menneskelige ånd er ikke noget så splittet at den skulde kunne rumme det innbyrdes motstridende».

Den katolske Kirke hevder at den i sine grunnleggende forestillinger og begreper formidler den overnaturlige åpenbaring av den guddommelige verdensorden. Hvordan kan den da samtidig fastholde at alle våre forestillinger og begreper er avledet av den skapte verden?

En guddommelig åpenbaring vilde være utenkelig og umulig hvis det lot sig godtgjøre at der bestod

en absolutt kvalitativ forskjell mellom de guddommelige og de menneskelige åndsformer. Dette lar sig i følge saken natur ikke godtgjøre. Ganske visst tilhører sanseverdenen og den oversanselige virkelighet forskjellige plan, forskjellige dimensjoner. Men skjæringspunktet mellom dem er menneskesjelen, og i viljesplittelsen kommer urkonflikten i den menneskelige streben til uttrykk.

Kirken hevder ikke at de kristne åpenbaringssannheter representerer uttømmende og dekkende formuleringer av den guddommelige verdensorden som den er i sig selv, eller av Gud i hele hans uendelige vesensfylde. Ifølge sakens natur kan det her bare dreie sig om reflekser, oversettelser til de menneskelige opfattelses- og erkjennelsesformer. Trossannhetene må derfor være inadekvate sammenlignet med den transsendente realitet de gjenspeiler, og dunkle og ugjenemsiktige sammenlignet med de «rene» fornuftssannheter.

Det dreier sig ikke her om sannheter som ligger innenfor den menneskelige fornuftserkjennelses rekkevidde. Heller ikke om videnskapelig kontrollbare erfaringssannheter som er prinsipielt tilgjengelig for den menneskelige naturforskning. Den guddommelige åpenbaring foregriper ikke den relative menneskelige astronomiske, geologiske eller biologiske naturerkjennelse på vilkårlige og tilfeldige trin av dens utviklingshistorie. Den dreier sig om menneskets forhold til Gud og til evigheten.

Kirken har alltid fastholdt og vil alltid komme til å fastholde at fortolkningen og formuleringen av den kristne åpenbarings vesensinnhold ikke er prisgitt den subjektive vilkårlighet, men selv er et nødvendig og organisk ledd i åpenbaringen. Det er dette som er kjernen i det katolske ufeilbarhetsdoktrin.

Men nu selve Kirkens fundament: inkarnasjonslæren, enheten av Gud og menneske i Jesus Kristus? Har ikke de rett som hevder at her står vi overfor et fornuftsstridig paradoks? Hvordan kan det forgjengelige og det uforgjengelige, det endelige og det uendelige, det begrensede og det ubegrensede, det sansbare og det oversanselige, tid og evighet være forenet i en menneskelig person? Her står vi ganske visst overfor et ugjennemtregelig mysterium. Kirken hevder da heller ikke at det er gjenstand for viden, for logisk bevisførsel, men for tro.

Den faktiske syntese av de fysiske og sansbare fenomener og de psykiske usansbare fenomenene: tanker, forestillinger, følelser, fornemmelser, — lar sig heller ikke tenke: derav den stående strid mellom spiritualisme og materialisme. Den er den umiddel-

bareste av alle menneskelige erfaringer fordi mennesket selv er denne syntese. Hvis derfor formidlingen av det oversanselige gjennom det sansbare — fundament for den kristne sakramentalreligion — er «magi»: — da er formidlingen av den sansbare fenomenverden gjennom usansbare forestillinger og begreper det også.

Kunsten byr den klareste analogi. Et kunstverk er en åndelig verdiopplevelse uttrykt i konkret sansbar form. Det er en åndeliggjørelse av det stofflige, materielle: det sammenfatter spredte og usammenhengende erfaringselementer til et organisk hele og stiller dem inn i en åndelig sammenheng. En usansbar åndelig verdi formidles til andre gjennom det menneskelige sanselivs medium.

Katolsk betyr «almindelig», d.v.s. total, universell.

Kirken er katolsk fordi den henvender sig til det hele, totale menneske. Den hevder ikke bare den ytre sanseverdens objektive realitet, den nekter også at de biologiske naturinstinktene i sig selv er onde, den avviser enhver ubetinget motsetning, enhver uforsonlig konflikt det være sig nu mellom den instiktive og den åndelige verdistreben, eller mellom den overnaturlige åpenbaring og de naturlige menneskelige åndsformer. Synden er først og fremst en perversjon av viljeslivet og dets grunnretning. Følgen er driftslivets løsrivelse og åndslivets oprør: — «Guds skjulhet», den svekkede og grumsede bevissthet om vår egentlige og høieste bestemmelse. Vilkalet for menneskets forsoning med Gud og med sig selv er gjenfødselen, regenerasjonen. Ved inkarnasjonen og det guddommelige stedfortredende selvofer er denne gjenfødsel blitt en mulighet. Målet er ikke den tilintetgjorte, men den forvandlede, transfigurerte natur. Men denne forvandling skjer ikke plutselig, momentant ved «troen alene» eller ved en enkeltstående psykisk revolusjon, på et vekkesmøte; bare et lite fåtall helgener har gjennomgått den fullstendige lutringsprosess i dette liv. For det store flertall er den levende forbindelse med Jesus Kristus i hans mystiske legeme, kirken og dens sakramenter stadig utsatt for å brytes og må stadig gjenoprettes på nytt.

For katolsk kristendom eksisterer ingen «verden uten nåde» — ingen gudsforlatt verden, men vel en verden som har forlatt Gud. Kirkens sjel er i motsetning til dens «legeme», den synlige, inkarnerte Kirke, ikke begrenset av tid og rum: den omfatter alle mennesker til alle tider og av alle religioner og «verdensanskuelser» som har «den gode vilje», — d.v.s. rettet mot lyset — «det lys som opplyser ethvert menneske som kommer til verden», — men

som på grunn av «uovervinnelig uvidenhet» ikke kan tilhøre den inkarnerte Kirke.

Ideelt sett er den perverterte vilje den eneste skranke for det universelle fellesskap. Men Kirkens kamp mot alle de skranke som den perverterte vilje reiser mellom menneskene i skikkelse av tøilesløshet, havepsyke maktbegjær, åndshovmod, menneskeforakt, hat og ødeleggelseslyst er også og kanskje først og fremst en indre kamp. I løpet av dens historiske tilværelse har det bare vært de største helgenene som samtidig har forenet medlemskap i den stridende, lidende og seirende, d.v.s den lutrede og fullkomne kirke. Men her kjemper ingen for sig alene, men enhver for alle!

Man kan ikke tilhøre den kjempende kirke hvis man ikke kan forsone sig med den kjensgjerning at den befinner sig innenfor det ondes tryllekrets. Det er sant at skyggene er avgrunnsdypere her enn annet sted. Men lyset er også mere blendende. Den stridende Kirke kan miste tilsynelatende alt uten sitt hemmelighetsfulle livsprinsipp: — sin udødelige regenerasjonsevne.

Ludvig Wollnick.

Russisk mentalitet av idag.

I tilslutning til artikkelen «en fallitt» i dette nummer av «St. Olav» er det av sørgelig interesse å lese de erfaringer, som krigskorrespondenter har gjort under samtale og samvær med russiske fanger, både officerer og menige. De stemmer helt over ens med hvad man fra annet hold hører om russisk mentalitetsutfoldelse i Polen. Et fellestrekk er således at man overhodet ikke kan tale om noen «åndelig holdning». Noe i den retning kan man vel spore hos dem som kommer fra storbyenes arbeidskretser og har nådd et visst intellektuelt utviklingstrin, men ellers tilhører den fremherskende type de samme uvitende og sløve «Muschiks», som man også traff på verdenskrigens slagmarker. De er alle preget av den samme gledesløse eksistens — nu har de bare fått andre herrer over sig. Mens det før var de zaristiske generaler som tyranniserte dem er det nu de politiske kommissærer, som en Muschik må lyde uten innsigelse eller tøyen.

Den nye officerstype er i øvrig en utmerket kilde til kjennskap til det offisielle Russland av idag. Det er i almindelighet unge selvbevisste menn, som

er minst like så fordringsfulle og herskesyke som den gamle officerstype skjønt de nu bare betegnes som «kommanderende», og har sløifet den mer «borgerlig»-smakende officerstittel.

I alle de forestillinger som disse unge «førere» har om Europa og europeiske forhold åpenbarer sig en rystende uvitenhet og man får et grelt inntrykk av den isolering som ca. 180 millioner mennesker er underkastet i Stalins rike. Alle officerer er skjønt enig i at «Sovjetrusland står i spissen av alle civiliserte land» — og noen av dem var meget forbauset da de så at det fantes elektrisk gatetrikk i Lemberg — «det trodde vi bare var hos oss». De vilde overhodet ikke tro at det fantes andre byer enn Moskva som hadde undergrunnsbaner — efter deres overbevisning er Russland det eneste land hvor tekniske fremskritt er tatt i praktisk bruk. Andre europeiske stater er for dem land, hvor alle mennesker men særlig naturligvis arbeiderstanden holdes i slaveri, uten frihet og uten anelse om hvad lykke og velvære er — intet folk, like kan hende undtatt amerikanerne som man har en viss respekt for, kan i kultur og teknikk måle sig med russerne. Det er umulig å diskutere med disse officerer — de citerer sine kommunistiske lærebøker som uimotsigelige sannheter og er fullstendig utilgjengelig selv for de soleklareste beviser — tas disse beviser fra håndgripelige forhold i deres eget land avfeies de alltid med at dette er undtagelser eller «overgangsfenomen» efter det gamle styres forgåelser.

Karakteristisk er det at selv i ganske almindelig tale slår russerne over i en slags «propagandastil» og kan holde kvarterlange monologer om de «glimrende» tilstander i sitt hjemland. Avbryter man dem mister de lett tråden og blir forvirret. Det er helt merkelig hvor uvitende de er om alt annet enn det de har fått innprentet — således er det likefrem sårt å erfare at de overhodet er ute av stand til så meget som bare å forstå hvad frihet er for noe. Det er derfor nesten umulig å finne noe grunnlag som en samtale kan føres på. Ennu merkeligere er det at de likesom forneker både marxismen og kommunismen — de betegner sig med stolthet som: Stalinister — for dem er Stalin innbegrepet av all moralsk og materiell kraft. De er ham derfor fanatisk hengivne og tror på hvert ord han sier, som var de utgått av en guddoms munn!

«Vår røde hær er uovervinnelig! og hvis Stalin befaler det erobrer vi i morgen også Berlin og Paris!» — alene denne uttalelse om den tyske hovedstad viser jo hvor helt de er utenfor alle politiske konstallasjoner.

Til Finland!

Hans høiærværdighet biskopen har mottatt et brev fra mgr. Cobben, apostolisk vikar for Finland. Og bedre anbefaling enn dette brev kan den Finlands-kveld som M. U. L. arrangerer søndag 3. mars vel ikke få. Biskop Cobbens brev er skrevet på svensk og lyder i oversettelse:

Pax Xi

Helsingfors 9—2—40.

Amice Excellentissime
ac carissime.

Finland mottar nu ofte beviser på stor sympati i disse dager, hvor det strider og lider for store idealer. Særlig de nordiske stater har gjennom sine handlinger vist oss en solidaritet og en kjærlighet som vi aldri vil kunne glemme. Men i særdeleshet er vi våre kjære trosfeller takknemmelig for deres åndelige og materielle hjelp. *Quam bonum et quam jucundum sentire cum fratribus in unum.* Hvor herlig å erfare og oppleve at *Corpus Xi mysticum* omsettes i praksis av Norges katolikker. Delt smerte er halv smerte. Alle må få vite at vi føler oss i stor takknemmelighetsgjeld. Forenet alle ved troens og kjærlighetens bånd

vil vi lære oss å bære alt som Xi sanne disipler. Aldri blir vi trett av å be om fred på jorden. *Da nobis pacem Domine in diebus nostris.* Til den time kommer bærer vi hverandres byrder for siden å kunne glede oss sammen over fredens frukter.

Må Gud velsigne dere, kjære konfrater, og alle norske velgjørere.

Deres im Xi takknemmelige
og hengivne
† Guill. P. B. Cobben.
Ap. Vik. for Finland.

*

Ja, la oss hjelpe å bære disse byrder, så mange og så godt vi kan!
På søndag tar M. U. L. et løft —
la oss hjelpe dem til å hjelpe!
Det er de tusen tårers land som kaller —
det er Nordens kristendom som kaller —

† Fru Josefine Høier, f. Wefring.

Arendals menighet har i disse dager lidt et smertelig tap, da en av dens eldste medlemmer, fru dr. Høyer, avgikk ved døden fredag i forrige uke.

Opvokset som fru Høyer var i et helt kristelig miljø, var hun fra barnsben av en from opriktig kristen, og da hun for ca. 20 år siden kom i kontakt med den katolske Kirke, fant hun i den ideelle utløsning for sin kristne livsinnstilling. Hun var et meget virksomt medlem av vår menighet her i Arendal og hadde flere hverv innen våre foreninger, og hun sparte sig aldri, når hun kunde gjøre noe for kirken. Sin poetiske åre stillet hun også alltid til disposisjon for våre fester og andre tilstelninger og hun hadde en egen evne til å gi varme, slående uttrykk for det som passet ved og for hver anledning. Vi vil takke henne for alt hun var for oss i St. Franciskus menighet, for hennes godhet, hennes uselviske offervillighet og for den ømme kjærlighet og forståelse hun mødte alle med. Hun var et godt eksempel for oss alle og hennes minne vil alltid stå levende og lyst for oss. Hun hvile i fred.

S. B.

St. Vinsensforeningens innsamling til jul og utdeling av matvarer.

	Debet.
Innsamlet v. flere	kr. 731.00
	kr. 731.00
	Kreditt.
Utdelt mat før og etter jul	kr. 600.79
Konto 616222, Oslo Sparebank	» 130.21
	kr. 731.00

Oslo 25. februar 1940.

Revidert og funnet i orden.

J. Th. Notenboom O.F.M.

Hechjemme —

Porsgrunn. Som annonsen i dette nr. viser skal pater D. Boers O.F.M. holde en folkemisjon i Vor Frue kirke i Porsgrunn i den stille uke. Vi henviser for øvrig til annonsen i dette nr. og en mere utførlig annonse som kommer i neste nr.

Hamar. Like før fastetiden gav St. Theresiaforeningen et par vellykkede aftenunderholdninger til inntekt for Finnlandshjelpen. Tilstelningen blev holdt i Avholdslokalet ute i byen. — Morsomme skuespill og festlige leikardanser formådde å sette publikum i den riktige gavmilde stemning. Tilsammen med utlodningen som snart vil være fulltegnet innkom det ca. kr. 1000.00. Takk til alle som har hatt med arrangementet å gjøre.
V.

— og derute

Vatikanets telefoncentral har undergått en tidsmessig forbedring og tillike en betydelig utvidelse i løpet av de siste måneder og er nu blitt betrodde i salesianernes varetakt. Salesianerne har i øvrig sin egen bygning i Vatikanbyen, hvor de siden Pius XI's tid har vært forretningsførere for «Osservatore Romano» og samtidig bestyrt det berømte vatikanske «Polyglotte-trykkeri». I kraft av sitt antall medlemmer og sine opgavers ansvarsfullhet danner de nu det betydeligste ordenssamfund på Vatikanets område.

Katolikker i U.S.A. har også i år avholdt en såkalt «pressemåned» i februar, som helt har vært viet propaganda for katolske presseanliggender. De katolske blad i U.S.A. har et gjennemsnittsoflag tilsammen på 9 millioner, som fordeler sig på 331 regelmessig utkommende publikasjoner. I alt finnes det 4631 katolske tidsskrifter. Til støtte for disse virker flere institusjoner hvis eneste oppgave er å vareta det katolske presseapostolats interesser. En «Catholic Press Association» omfatter alle pressefolk med journalistikk eller pressearbeid som hovedyrke — enn videre en «Catholic School Press Association», som tar sig av barne- og ungdomsbladene — en forfatterforening «Catholic Writers Guild» og et «Catholic Poetry Society», som tar sig av skjønnlitteraturen og danner overgangen til «Catholic Book Club», som hver måned formidler den beste skjønnlitterære bok til sine medlemmer og «The Spiritual Book Associated», som gjør det samme overfor den religiøse lesning. Det av avdøde kardinal Hayes opprettede «Literature Committee» offentliggjør hvert kvartal en bokoversikt som i korte trekk anmelder alle de betydeligste nye såvel katolske som ikke-katolske bøker.

Blandt pressebyråene yder «National Catholic Welfare News Service» fortreffelig tjeneste. Og endelig utgir de katolske høiskoler og universiteter meget ansette videnskapelige kulturelle og religiøse tidsskrifter. Alt dette arbeid bringer «pressemåned» i frisk erindring hos alle katolikker og det er ikke så helt ubetydelige summer som innkommer mens denne pressepropaganda foregår.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.